

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยคัดสรรที่มีความสัมพันธ์กับความผาสุกทางจิตวิญญาณของหญิงวัยรุ่นที่ทำแท้งผิดกฎหมาย โดยทำการศึกษาผู้ป่วยหญิงวัยรุ่นที่ทำแท้งผิดกฎหมายที่มีอายุ 11-19 ปี ที่เข้ารับการรักษาที่ในหอผู้ป่วยนรีเวชกรรม โรงพยาบาลของรัฐ 6 แห่งในจังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่ 1) โรงพยาบาลสมุทรปราการ 2) โรงพยาบาลบางบ่อ 3) โรงพยาบาลบางพลี 4) โรงพยาบาลบางจาก 5) โรงพยาบาลพระประแดง 6) โรงพยาบาลพระสมุทรเจดีย์สวาทยานนท์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยคือหญิงวัยรุ่นที่ทำแท้งผิดกฎหมาย จำนวน 120 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ประกอบด้วย 6 ส่วนคือ แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามปัจจัยที่เป็นมูลเหตุของการทำแท้งและวิธีการทำแท้ง แบบสอบถามวัดการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว แบบสอบถามวัดการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน แบบสอบถามวัดภาวะซึมเศร้าและแบบสอบถามวัดความผาสุกทางจิตวิญญาณ เก็บข้อมูลโดยสัมภาษณ์ด้วยตนเองและให้ทำแบบสอบถามในช่วงเดือนตุลาคม 2548 ถึงเดือนธันวาคม 2548 ทดสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน และนำมาปรับปรุงให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์มากที่สุด จากนั้นนำไปทดลองใช้กับหญิงวัยรุ่นที่ทำแท้งผิดกฎหมาย จำนวน 20 คน จากนั้นนำไปคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟ่าของครอนบาค ค่าความเที่ยงของแบบวัดความผาสุกทางจิตวิญญาณเท่ากับ .73 แบบวัดภาวะซึมเศร้าเท่ากับ .81 แบบวัดการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว .84 และแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนเท่ากับ .86

วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window Version 11 โดยใช้สถิติหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน การทดสอบค่าที่ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลและปัจจัยที่เป็นมูลเหตุของการทำแท้งและวิธีการทำแท้งของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

1.1 กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเป็นหญิงวัยรุ่นที่ทำแท้งผิดกฎหมาย จำนวน 120 คน อายุต่ำสุด 14 ปี อายุสูงสุด 19 ปี อายุเฉลี่ย 16.62 ปี ส่วนใหญ่ตั้งครั้งแรก ร้อยละ 99.2 อายุครรภ์ต่ำสุด 4 สัปดาห์ อายุครรภ์สูงสุด 19 สัปดาห์ อายุครรภ์เฉลี่ย 12.04 สัปดาห์ ส่วนใหญ่การศึกษา ไม่ได้เรียน

ในปัจจุบันแต่มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 ร้อยละ 92.5 ส่วนใหญ่สถานภาพชีวิตคู่ในปัจจุบันอยู่ด้วยกันกับเพื่อนชาย/สามี (ไม่จดทะเบียนสมรส) ร้อยละ 90.8 ส่วนใหญ่ลักษณะครอบครัว อยู่กับเพื่อนชาย/สามี ร้อยละ 90.8 การประกอบอาชีพส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้วยตนเอง ร้อยละ 93.3 และเป็นนักเรียนนักศึกษา ร้อยละ 6.7 ส่วนใหญ่มีรายได้เป็นของตนเอง ร้อยละ 93.3

1.2 สาเหตุที่ทำให้หญิงวัยรุ่นที่ทำแท้งผิดกฎหมาย ตัดสินใจทำแท้ง ส่วนใหญ่ สาเหตุหลักยังไม่พร้อมมีบุตร ร้อยละ 98.3 สาเหตุรองเนื่องจากฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี ร้อยละ 89.2 ผู้ช่วยหรือผู้ให้ข้อมูลในการทำแท้งส่วนใหญ่คือ เพื่อนชาย/สามี ร้อยละ 95 วิธีการทำแท้งส่วนใหญ่คือ สอดยาเข้าทางช่องคลอด ร้อยละ 85 ซึ่งค่าใช้จ่ายตั้งแต่ 1,000-2,000 บาท รองลงมาคือการขูดมดลูก ร้อยละ 10 ซึ่งค่าใช้จ่ายตั้งแต่ 2,000-4,000 บาท รองลงมาคือการกินยา ร้อยละ 5 ค่าใช้จ่ายตั้งแต่ 200-1,000 บาท ส่วนใหญ่สถานที่ทำแท้งจะเป็นคลินิกที่อยู่แถวรามคำแหง ร้อยละ 22.5 รองลงมากlinikที่อยู่แถวดาวคะนอง ร้อยละ 15.8 ส่วนใหญ่ภาวะแทรกซ้อนที่เกิดขึ้นจากการทำแท้งครั้งนี้ที่ต้องมารักษาที่โรงพยาบาล คือ มีเลือดออกทางช่องคลอด ปวดท้อง แท้งไม่ครบ ต้องขูดมดลูก ร้อยละ 41.67

2. ความผาสุกทางจิตวิญญาณ

ระดับความผาสุกทางจิตวิญญาณของหญิงวัยรุ่นที่ทำแท้งผิดกฎหมาย จำแนกเป็นรายด้าน ความผาสุกทางจิตวิญญาณในด้านความศรัทธายึดมั่นทางศาสนาและในด้านสิ่งที่เป็นอยู่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความผาสุกทางจิตวิญญาณโดยรวมมีระดับปานกลาง ($\bar{X} = 85.35$) ความผาสุกทางจิตวิญญาณในด้านความศรัทธายึดมั่นทางศาสนา พบว่า มีระดับปานกลาง ($\bar{X} = 44.37$) และความผาสุกทางจิตวิญญาณในด้านสิ่งที่เป็นอยู่ พบว่า มีระดับปานกลาง ($\bar{X} = 26.34$)

3. รายได้ กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพมีรายได้ของตนเองมีความผาสุกทางจิตวิญญาณโดยรวม ความผาสุกทางจิตวิญญาณในด้านความศรัทธายึดมั่นทางศาสนาและในด้านสิ่งที่เป็นอยู่ สูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้ประกอบอาชีพไม่มีรายได้เป็นของตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

4. การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับความผาสุกทางจิตวิญญาณโดยรวม ในด้านความศรัทธายึดมั่นทางศาสนาและด้านในสิ่งที่เป็นอยู่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5. การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนของหญิงวัยรุ่นที่ทำแท้งผิดกฎหมายมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผาสุกทางจิตวิญญาณ ในความศรัทธายึดมั่นทางศาสนาและความผาสุกทางจิตวิญญาณ (โดยรวม) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

6. ภาวะซึมเศร้ามีความสัมพันธ์ทางลบกับความผาสุกทางจิตวิญญาณในด้านความศรัทธายึดมั่นทางศาสนา ความผาสุกทางจิตวิญญาณในด้านสิ่งที่เป็นอยู่ และความผาสุกทางจิตวิญญาณโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

อภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้อภิปรายตามสมมติฐานการวิจัยไว้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 หญิงวัยรุ่นที่ทำแท้งผิดกฎหมายที่ประกอบอาชีพมีรายได้เป็นของตนเอง และหญิงวัยรุ่นที่ทำแท้งผิดกฎหมายที่ไม่ได้ประกอบอาชีพไม่มีรายได้ต้องพึ่งพาครอบครัวมีความผาสุกทางจิตวิญญาณแตกต่างกัน

ผลการศึกษาพบว่า หญิงวัยรุ่นที่ทำแท้งผิดกฎหมายที่มีรายได้จากการประกอบอาชีพ และไม่มีรายได้จากการประกอบอาชีพ ต้องพึ่งพาผู้อื่น มีความผาสุกทางจิตวิญญาณแตกต่างกัน อาจเนื่องจากผู้มีรายได้จากการประกอบอาชีพด้วยตนเอง มีเงินในการใช้จ่ายใช้สอยในชีวิตประจำวัน การรักษาพยาบาลตนเอง โดยไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น เพราะจากงานวิจัยผู้ที่ไม่มียาได้ ส่วนมากจะเป็นนักเรียน นักศึกษา ที่ยังต้องพึ่งพาเงินในการใช้จ่ายจากบุคคลในครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ฉวีวรรณ ไพรวลัย (2540) ที่พบว่าความผาสุกทางจิตวิญญาณของผู้ป่วยเอดส์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับรายได้ และจากการศึกษาของ สมพร รัตนพันธ์ (2540) พบว่า ระดับรายได้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับภาวะจิตวิญญาณด้านกรให้ความหมายและเป้าหมายในชีวิต

สมมติฐานที่ 2 การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผาสุกทางจิตวิญญาณ

ผลการศึกษาพบว่า การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับความผาสุกทางจิตวิญญาณ ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ สุภาวดี เนติเมธี (2548) ที่พบว่า การสนับสนุนทางสังคมของมารดาหลังคลอดที่ติดเชื้อ เอชไอวี มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผาสุกทางจิตวิญญาณ ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นด้วยว่าหญิงวัยรุ่นที่ทำแท้งผิดกฎหมายเห็นว่าการทำแท้งผิดกฎหมายเป็นเรื่องน่าอับอาย ไม่ควรให้บุคคลในครอบครัวรู้ ไม่อยากให้เกิดความวิตกกังวล ความไม่สบายใจ ถ้าสามารถกระทำไปโดยลำพังหรือปรึกษาผู้อื่น จะรู้สึกสบายใจมากกว่า

สมมติฐานที่ 3 การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผาสุกทางจิตวิญญาณ

ผลการศึกษาพบว่า การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมีความสัมพันธ์กับความผาสุกทางจิตวิญญาณทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่าระบบสังคมและวัฒนธรรมไทยเป็นสังคมที่มีการสนับสนุนช่วยเหลือเกื้อกูลและอาหารต่อกัน สมาชิกในสังคมจะให้ความช่วยเหลือโดยให้กำลังใจ ให้คำแนะนำ

และให้ข้อคิดในการเรียนรู้ต่าง ๆ และพบว่า การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมีความสัมพันธ์กับความผาสุกทางจิตวิญญาณซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ธนิญา น้อยเปียง (2545) พบว่าการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผาสุกทางจิตวิญญาณของผู้ป่วยมะเร็งเต้านม อธิบายได้ว่าการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อความผาสุกทางจิตวิญญาณ เนื่องจากสามารถช่วยให้หญิงวัยรุ่นที่ทำแท้งผิดกฎหมายรู้ว่าตนเองได้รับความรัก ความห่วงใย (Aquilera, 1994) 'ไม่รู้สึกละอายใจ' ช่วยในการค้นหาความหมายและเป้าหมายในชีวิต (O'Connor, Wicker, & Germino, 1990) แม้ว่าจะเป็นการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน

สมมติฐานที่ 4 ภาวะซึมเศร้ามีความสัมพันธ์ทางลบกับความผาสุกทางจิตวิญญาณ

ผลการศึกษาพบว่า ภาวะซึมเศร้ามีความสัมพันธ์ทางลบกับความผาสุกทางจิตวิญญาณ อาจจะเนื่องมาจากในสังคมปัจจุบันทุกคนเร่งรีบในทุก ๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นการทำงานเพื่อความอยู่รอดของตนในสังคมปัจจุบัน ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้เกิดภาวะซึมเศร้า ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ มิเชล-มอร์ (Mitchell-Moore, 1988 อ้างถึงใน สุชาดา รัชชกุล, 2542) พบว่าการทำแท้งเป็นเหตุการณ์ในชีวิตที่ส่งผลต่อภาวะจิตใจและภาวะความผาสุกทางจิตวิญญาณของหญิงตั้งครรภ์ที่ตัดสินใจทำแท้ง และ ไทโบเดอว์ (Thibodeau, 2002) พบว่า ความผาสุกทางจิตวิญญาณในด้านความยึดมั่นทางศาสนา (Religious Well-Being) และ ในด้านสิ่งที่เป็นอยู่ (Existential Well-Being) มีความสัมพันธ์ทางลบกับความตึงเครียดภายหลังแท้งบุตร (Post-Abortion Distress)

ข้อเสนอแนะ

ด้านการปฏิบัติการพยาบาล

1. ระดับความผาสุกทางจิตวิญญาณโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

พยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการดูแลหญิงวัยรุ่นที่ทำแท้งผิดกฎหมาย ควรใช้กระบวนการพยาบาล ในการประเมินว่าหญิงวัยรุ่นที่ทำแท้งผิดกฎหมาย ต้องการอะไร เนื่องจากเรื่องการทำแท้งผิดกฎหมายของหญิงวัยรุ่น เป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน ซึ่งขั้นตอนของกระบวนการพยาบาล ประกอบด้วย การประเมินสภาพบุคคล การวินิจฉัยปัญหา การวางแผนการพยาบาล การปฏิบัติการพยาบาล และการประเมินผล เมื่อสามารถทำได้ตามขั้นตอนดังกล่าว พยาบาลก็จะสามารถทราบถึงสิ่งใดที่หญิงวัยรุ่นที่ทำแท้งผิดกฎหมาย ขาด ไปที่ทำให้ความผาสุกทางจิตวิญญาณของหญิงวัยรุ่นที่ทำแท้งผิดกฎหมายนั้นต่ำ ซึ่งการช่วยเสริมความผาสุกทางจิตวิญญาณของหญิงวัยรุ่นที่ทำแท้งผิดกฎหมาย จะต้องทำไปพร้อม ๆ ทั้งทีมพยาบาล ครอบครัว และเพื่อน ไม่ว่าจะเป็นการให้คำแนะนำ การให้กำลังใจ ความรักและการดูแลเอาใจใส่ เพื่อให้หญิงวัยรุ่นที่ทำแท้งผิดกฎหมาย สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2. หนึ่งวัยรุ่นที่ทำแท้งผิดกฎหมายที่ไม่มีรายได้ต้องพึ่งพาครอบครัวมีความผาสุกทางจิตวิญญาณน้อยกว่าหนึ่งวัยรุ่นที่ทำแท้งผิดกฎหมายที่มีรายได้จากการประกอบอาชีพของตนเอง ดังนั้น ครอบครัวของหนึ่งวัยรุ่นที่ทำแท้งผิดกฎหมายควรมีการดูแลสมาชิกในครอบครัวและสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับสมาชิกในครอบครัว โดยเฉพาะกับหนึ่งวัยรุ่นที่ทำแท้งผิดกฎหมายเพื่อให้เกิดความไว้วางใจในการซื้อคำปรึกษาและขอความช่วยเหลือรวมทั้งครอบครัวก็ต้องสอดคล้องในการช่วยเหลือในด้านการเงินแก่หนึ่งวัยรุ่นที่ทำแท้งผิดกฎหมายด้วยหรืออาจจะมีการแนะนำการทำงานพิเศษในการช่วยเหลือในด้านค่าใช้จ่ายแก่หนึ่งวัยรุ่นที่ทำแท้งผิดกฎหมาย ในช่วงที่ต้องพักการเรียนหรือต้องรักษาพยาบาลอยู่ เพื่อช่วยในการเพิ่มความผาสุกทางจิตวิญญาณของวัยรุ่นที่ทำแท้งผิดกฎหมาย

3. ควรให้การพยาบาลทางจิตใจเพื่อลดภาวะซึมเศร้าและเสริมความผาสุกทางจิตวิญญาณของหนึ่งวัยรุ่นที่ทำแท้งผิดกฎหมาย ในฐานะผู้ให้การดูแลในด้านสุขภาพ พยาบาลควรให้คำอธิบายเกี่ยวกับการรักษาพอสังเขปและเข้าใจง่าย สร้างสัมพันธ์ภาพเพื่อความร่วมมือในการให้การพยาบาล

ด้านการเรียนการสอน

ควรมีการจัดการเรียนการสอนหรือวิธีการดูแลด้านจิตวิญญาณที่ชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางแก่นักศึกษาในการปฏิบัติกรพยาบาล เพื่อส่งเสริมความผาสุกทางจิตวิญญาณของหนึ่งวัยรุ่นที่ทำแท้งผิดกฎหมาย

ด้านการวิจัย

1. การศึกษาทางด้านจิตวิญญาณ นอกจากจะศึกษาจากความผาสุกทางจิตวิญญาณแล้ว ยังสามารถศึกษาจากความทุกข์ทางจิตวิญญาณของหนึ่งวัยรุ่นที่ทำแท้งผิดกฎหมายได้ จึงควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพว่า เมื่อหนึ่งวัยรุ่นที่ทำแท้งผิดกฎหมายมีความทุกข์ทางจิตวิญญาณเกิดขึ้นแล้ว หนึ่งวัยรุ่นที่ทำแท้งผิดกฎหมายเผชิญกับความทุกข์ทางจิตวิญญาณนั้นอย่างไร

2. ควรมีการศึกษาคำรู้ความเข้าใจและพฤติกรรมกรพยาบาลทางจิตวิญญาณของพยาบาล เพื่อเป็นแนวทางในการให้ความรู้แก่พยาบาลต่อไป